

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ I

KONGRELER DÖNEMİ:

**MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN İSTANBUL'DAKİ FAALİYETLERİ,
SAMSUN'A ÇIKIŞI, GENELGELER VE KONGRELER**

HAFTA 8

Doç. Dr. Ercan KARAKOÇ

KURTULUŞ SAVAŞI

HAZIRLIK
DÖNEMİ

HUKUKİ

- ❖ GENELGELER
- ❖ KONGRELER
- ❖ TBMM

SİLAHLI
MÜCADELE
DÖNEMİ

ASKERİ

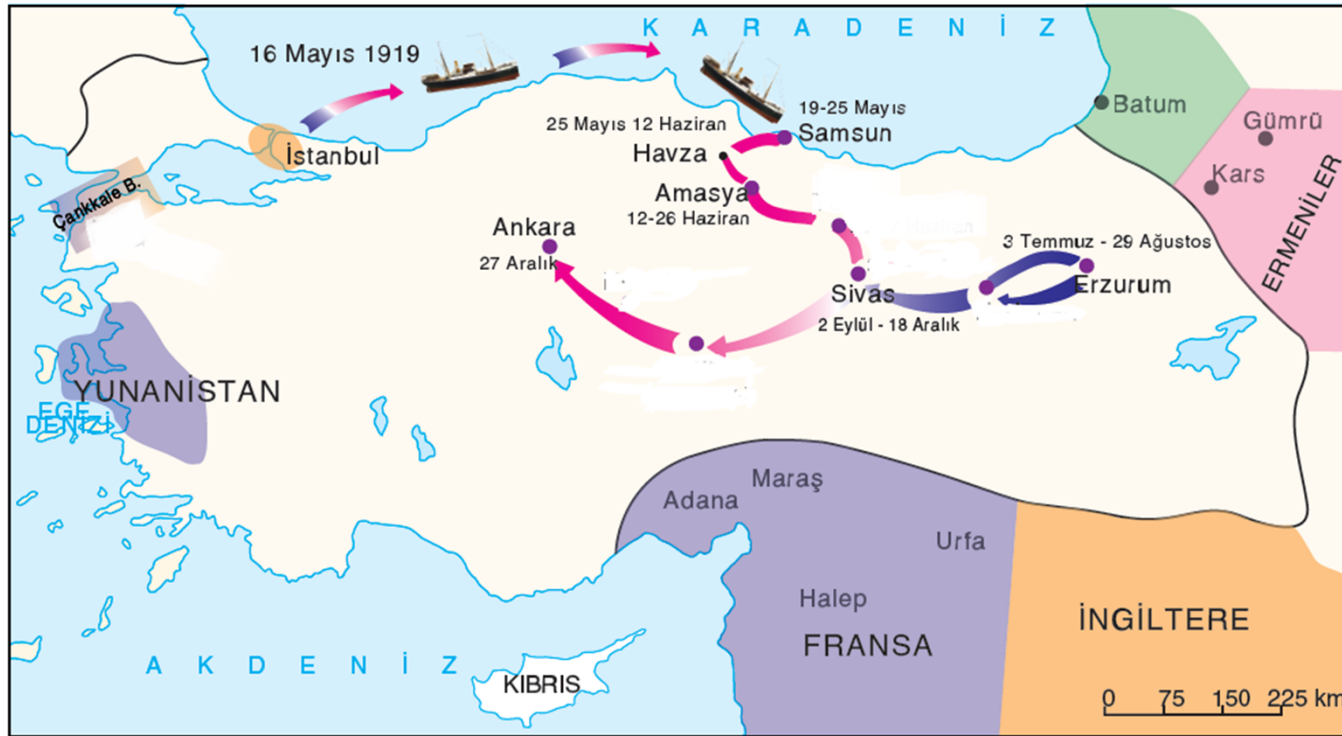
- ❖ DOĞU CEPHESİ
- ❖ GÜNEY CEPHESİ
- ❖ BATI CEPHESİ

DİPLOMATİK
MÜCADELE
DÖNEM

SİYASİ

- ❖ MUDANYA ATEŞKES ANL.
- ❖ LOZAN BARIŞ ANT.

Mustafa Kemal Paşa'nın Anadolu yolculuğu

- Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalandığı sırada Yıldırım Ordular Grup komutanlığına atanan Mustafa Kemal Paşa, Filistin yenilgisi ile perişan olarak geri çekilmekte olan son ordu kalıntılarını daha da kuzeye Adana taraflarına çekerek, güvenli bir bölgede gerekli savunma tertibatı almalarını sağlamıştır.

- Mustafa Kemal Paşa, İtilaf devletleri donanmalarının
- 13 Kasım 1918 tarihinde İstanbul'a girdikleri gün başkente geldi. Anadolu sahilinden karşıya geçerken o meşhur "Geldikleri gibi giderler!" sözünü söyledi.

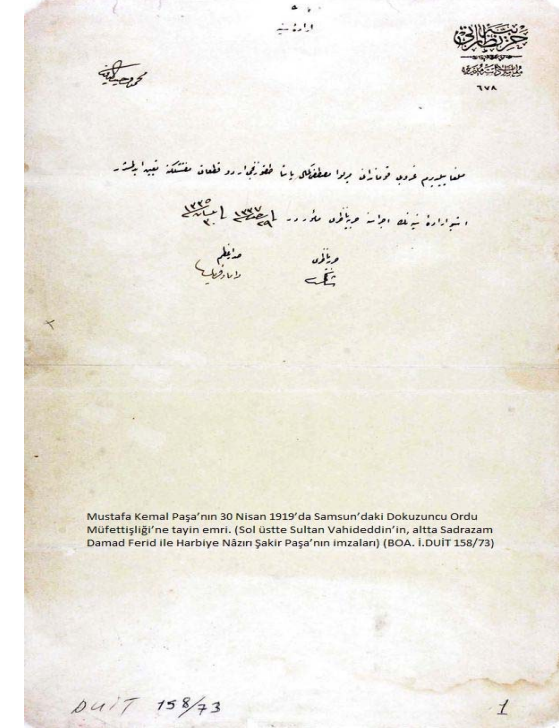
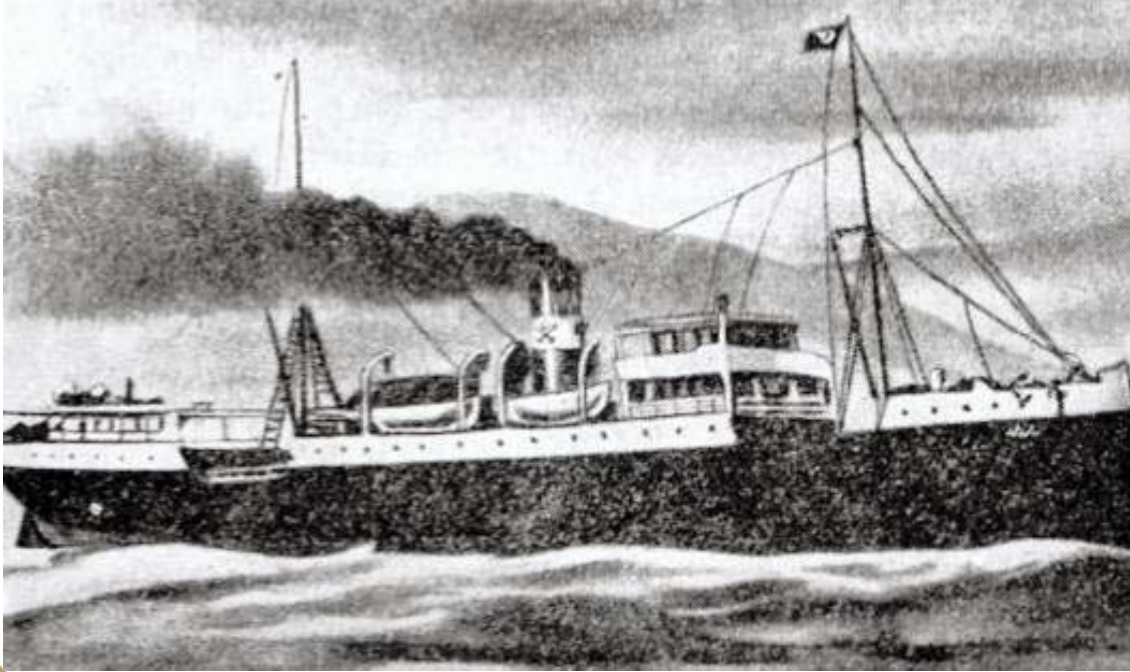

Mustafa Kemal Paşa İstanbul'da bulunduğu süre içerisinde

- Ülkenin siyasî yollardan kurtarılması amacıyla birtakım girişimlerde bulundu.
- Dönemin önde gelen siyasîleri ile görüştü; hatta bir ara kurulması düşünülen hükümette Harbiye Nazırlığı'na aday olarak gösterildi.
- Minber gazetesini çıkararak basın yoluyla faaliyetlerde bulundu.
- İstanbul'da bulunan İngilizlerin ileri gelenleri ile de temaslarda bulundu.
- Yakın silâh arkadaşları ile de Şişli'deki evinde sık sık bir araya gelerek ülkenin kurtuluşu için çareler aradı.

- Mustafa Kemal Paşa, 16 Mayıs 1919 tarihinde Bandırma vapuru ile İstanbul'dan Samsun'a hareket etti. 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'a çıkarak Türk Kurtuluş Savaşı'nı başlattı.

Mustafa Kemal Paşa'nın yetki belgesinde kendisine verilen görevleri;

Orta Karadeniz bölgesinde var olan eşkıyalık olaylarını önlemek,

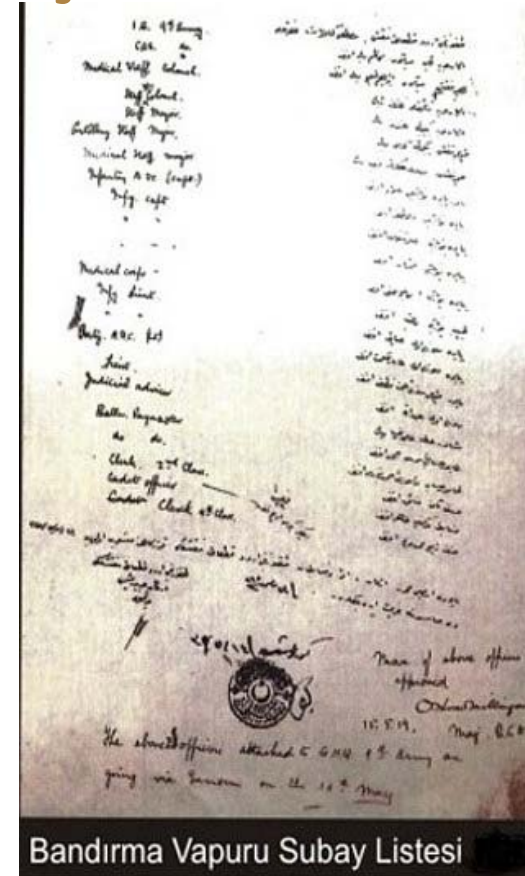
Türkler tarafından işgal olaylarına tepki amacıyla teşkil edilen cemiyetleri dağıtmak,

Mondros Ateşkes Antlaşması hükümleri gereği müfettişlik bölgesindeki silâh ve cephaneyi toplayıp merkeze göndermek

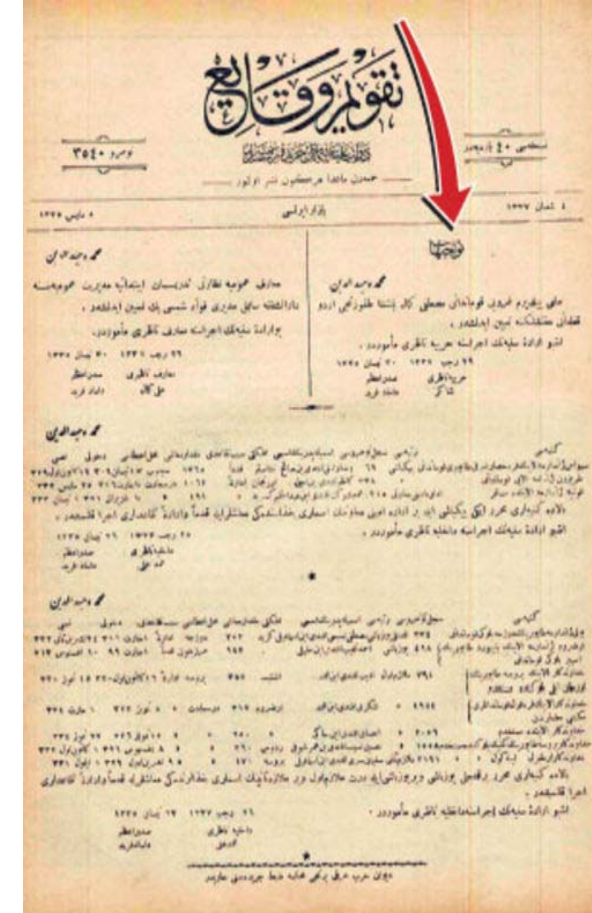
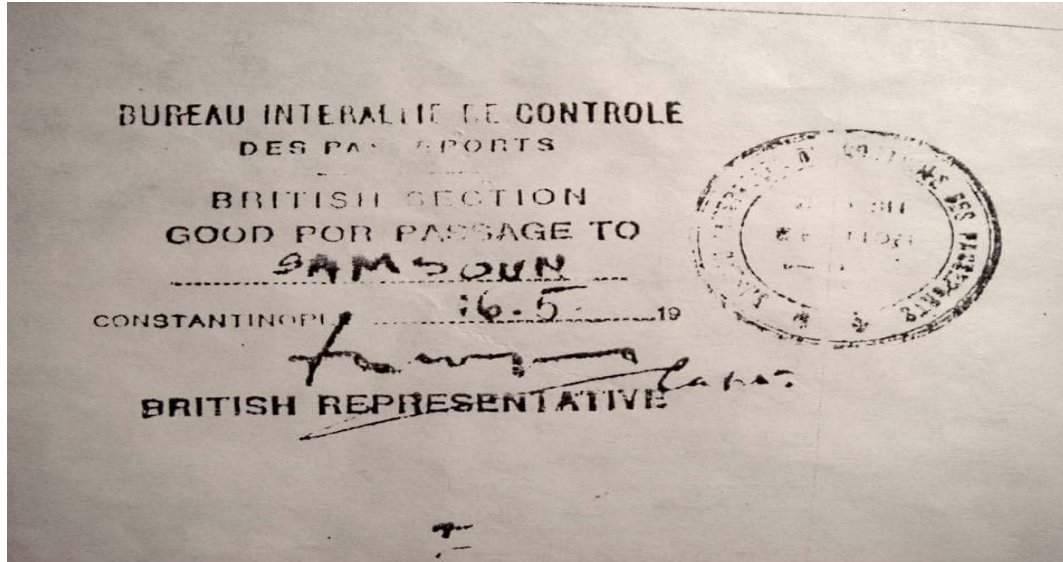

MUSTAFA KEMAL PAŞA İLE SAMSUN'A ÇIKANLAR

- Kur. Alb. Refet Bele (III. Kolordu Komutanı)
- Kur. Alb. Kâzım Dirik (Müfettişlik Kurmay Başkanı)
- Dr. Alb. İbrahim Talî Öngören (Müfettişlik Sağlık Başkanı)
- Kur. Yb. Mehmet Arif (Ayıcı) (2. Kurmay Başkanı)
- Kur. Bnb. Hüsrev Gerede (Harekât Şube Müdürü)
- Topçu Bnb. Kemal Doğan (Müfettişlik Topçu Komutanı)
- Dr. Bnb. Refik Saydam (Sağlık Başkan Yardımcısı)
- P. Yzb. Cevat Abbas Gürer (Müfettişlik Baş Yaveri)
- Yzb. Ali Şevket Öndersev (Müfettişlik Emir Subayı)
- Yzb. Mümtaz Tünay (Kurmay Mülhâkı-Emir Subayı Yardımcısı)
- Yzb. İsmail Hakkı Ede (Kurmay Mülhâkı-Emir Subayı Yardımcısı)
- Yzb. Mustafa Vasfi Süsoy (Karargâh Komutanı)
- Ütğm. Hayati Bey (Kurmay Başkanı Emir Subayı)
- Ütğm. Arif Hikmet Gerçekçi (III. Kolordu Emir Subayı)
- Ütğm. Abdullah Kunt (İaşe Subayı)
- Tğm. Muzaffer Kılıç (Müfettişlik 2. Yaveri)
- Faik Aybars (Şifre Kâtibi)
- Memduh Atasev (Şifre Kâtibi Yardımcısı)

Bandırma Vapuru Subay Listesi

Mustafa Kemal Paşa'nın Reemî Gazetesi'nde çıkan tayin emri.

Buna Göre:

- İşgaller ile ilgili protesto ve mitingler yapılacak
- Bu mitinglerde azınlıklara kötü davranılmayacak
- Anadolu'nun her yerinde milli cemiyetler kurulacak
- Mustafa Kemal Paşa önderliğinde,
- 25 Mayıs 1919 tarihinde Havza'da, yurt genelinde yapılan işgalleri protesto etmek için gösteriler düzenlendi.

AMASYA GENELGESİ 22 HAZİRAN 1919

**22 Haziran
1919'da, Millî
Mücadele'nin
gerçek anlamda
başlangıcı
sayılabilecek olan
Amasya Tamimi'ni
yayınladı.**

Amasya Genelgesi'nin imzalandığı Saraydüzü Kışlası

AMASYA TAMİMİ (GENELGESİ)

Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.

İstanbul Hükümeti, üzerine aldığı sorumluluğun gereğini yerine getirememektedir. Bu durum, milletimizi yok olmuş gibi gösteriyor.

Milletin bağımsızlığını, yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.

Milletin içinde bulunduğu durum ve şartların gereğini yerine getirmek ve haklarını dile getirip bütün dünyaya duyurmak için her türlü baskı ve kontrolden uzak, millî bir kurulun varlığı zorunludur.

Anadolu'nun her bakımdan en güvenli yeri olan Sivas'ta millî bir kongrenin toplanması gerekmektedir.

Bunun için bütün illerin her sancağından milletin güvenini kazanmış üç temsilcinin mümkün olan en kısa zamanda yola çıkarılması

Her ihtimale karşı, bu mesele millî bir sır olarak tutulmalı ve temsilciler, gereken yerlere kimliklerini gizleyerek gelmelidirler.

- Türk inkılâbının ihtilal safhası başlamıştır.
- Kurtuluş Savaşı'nın amacı, gerekçesi ve yöntemi belirlenmiştir.
- İlk kez milli egemenliğe dayalı bir yönetimden bahsedilmiştir.
- İstanbul Hükümeti ilk kez yok sayılmıştır.
- Türk milleti hem İstanbul'a hem de işgalci güçlere karşı mücadeleye çağırılmıştır.
- Kurtarıcı olarak görülen padişah, hilafet, manda ve himaye düşüncesinin yerini millet ve milliyetçilik düşüncesi almıştır.
- Üstü kapalı olarak "Temsil Kurulu" nun oluşturulmasından bahsedilmiştir.
- Mustafa Kemal padişah tarafından kendisine verilen yetkiyi aşmıştır.
- Direniş esasları ilk defa Amasya'da yazılı bir ilke haline getirilmiştir.

- Bu genelge, Mustafa Kemal Paşa tarafından o sırada çağrılı olarak Amasya'da bulunan Ali Fuat Paşa (Cebesoy), Rauf Bey (Orbay) ve Refet Bey (Bele)'e de imza ettirilmiş ve şifre telgraf olarak bütün mülkî ve askerî makamlara gönderilmiştir.
- Sivas Kongresi bu genelge üzerine toplanmıştır.

**Amasya Tamimi;
Erzurum ve Sivas Kongreleri'nin
kararlarına etki yapmış,
egemenliğin kayıtsız, şartsız
millete ait olması gereğini ortaya
çıkarmıştır.**

**Amasya Tamimi'nde
millî egemenlik kadar önemli yer
alan bir diğer hukukî prensip de
Millî Bağımsızlıktır yani
Kayıtsız Şartsız Bağımsızlıktır.**

Amasya Tamimi İstanbul Hükümeti'ni tedirgin etti.

İstanbul Hükümeti'nce, Mustafa Kemal Paşa'nın takip edilerek başkente getirilmesi için girişimlerin artırılmasına sebep oldu.

**İstanbul Hükümeti (Dahiliye Nazırı Ali Kemal),
23 Haziran 1919 tarihinde vali ve mutasarrıflara
yolladığı gizli bir tamimle, Mustafa Kemal Paşa'nın
görevden alındığını ve resmî bir sıfatı kalmadığından
emirlerinin dinlenmemesi gerektiğini bildirdi.**

İngiliz İşgal Orduları Komutanlığı ile birlikte hareket eden hükümetin bütün çağrılarına rağmen Mustafa Kemal Paşa İstanbul'a dönmedi. Başkentten yapılan bu çağrıları umursamaz bir tavırla karşılayarak müfettişlik bölgesindeki faaliyetlerine devam etti.

ERZURUM KONGRESİ (23 TEMMUZ - 7 AĞUSTOS 1919)

Amasya Genelgesi'nin maddeleri üzerinde komutanların görüşleri alınırken 15'inci Kolordu Komutanı Kazım Karabekir Paşa, Sivas'ta yapılacak kongreden önce Erzurum'da bir kongrenin toplanmasının uygun olacağını ileri sürmüştü ve Mustafa Kemal Paşa ile Rauf (Orbay) Beyi, bu kongreye katılmak üzere Erzurum'a davet etmişti.

3 Temmuz 1919 tarihinde Erzurum'a gelen Mustafa Kemal Paşa, halkın coşkunu ve heyecanlı gösterileri ile karşılandı.

Erzurum Kongresi'nin Toplandığı Okul Binası

Erzurum Kongresi

- Kongrede bütün doğu illeri temsil edilemedi. (Erzurum, Van, Bitlis, Sivas, Trabzon delegeleri vardı.)
- Çeşitli mesleklerden 54 kişi katıldı.
- Kongre başkanlığına oy birliği ile Mustafa Kemal Paşa seçildi.
- Sadrazam Damat Ferit'in protestolarına rağmen, kongre çalışmalarını sürdürdü.
- 7 Ağustos 1919 tarihinde sona erdi.

Kongreye Katılan Delegeeler

ERZURUM KONGRESİ'NDE ALINAN KARARLAR

1. Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür; asla parçalanamaz.
2. Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı Osmanlı Hükümeti'nin dağılması halinde millet hep birlikte kendini savunacak ve direnecektir.
3. Vatanın bağımsızlığını korumaya merkezî hükümet yeterli olmadığı takdirde, bu amacı gerçekleştirmek için geçici bir hükümet kurulacaktır. Bu hükümet üyeleri Milli Kongre'ce seçilecektir. Kongre toplanmamışsa, bu seçimi Temsil Heyeti yapacaktır.
4. Kuvayi Milliye'yi tek kuvvet tanımak ve millî iradeyi hâkim kılmak temel prensiptir.
5. Hıristiyan azınlıklara siyasî hâkimiyet ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.
6. Manda ve himaye kabul olunamaz.
7. Millî Meclis'in derhâl toplanmasına ve hükümet işlerinin Meclis tarafından kontrol edilmesine çalışılacaktır.

Erzurum Kongresi'nde oluşturulan 9 kişilik Temsil Kurulu (Heyet-i Temsiliye)

- Mustafa Kemal Paşa,
- Hüseyin Rauf Bey,
- İzzet Bey,
- Servet Bey,
- Hoca Raif Efendi,
- Sadullah Efendi,
- Bekir Sami Bey,
- Ahmet Feyzi Efendi,
- Hacı Musa Bey

- Erzurum Kongresi; amacı, toplanış şekli ve niteliği bakımından bölgesel olmakla beraber, aldığı kararlar vatanın bütünü ve ulusun genelini ilgilendiren bir program niteliğindedir (Millî bir kongre).
- Yalnız doğu illerinin temsilcilerinin katılımı ile toplanmasına rağmen, aldığı kararlar memleketin bütünü ilgilendiriyordu.

- Kongrenin çalışmalarından endişeye kapılan İstanbul Hükümeti 30 Temmuz'da Mustafa Kemal Paşa'nın ve Refet (Bele) Bey'in yakalanarak İstanbul'a gönderilmesi gerektiğini 15 nci Kolordu Komutanlığı'na iletti.
- Kâzım Karabekir Paşa ise cevap olarak "... Mustafa Kemal Paşa ve Refet Bey'in tutumlarında vatan ve milletin yararına aykırı ve kanun dışı sayılacak hiçbir hâl ve davranışlarının görülmediğini ve onların vatansever birer memleket evlâdı olduklarını" bildirdi.

SİVAS KONGRESİ (04 - 11 EYLÜL 1919)

Mustafa Kemal Paşa 2 Eylül 1919 tarihinde Sivas'a geldikten sonra kongre çalışmalarına başladı.

Kongre, 4 Eylül 1919 tarihinde, Sivas Lisesi salonunda toplandı.

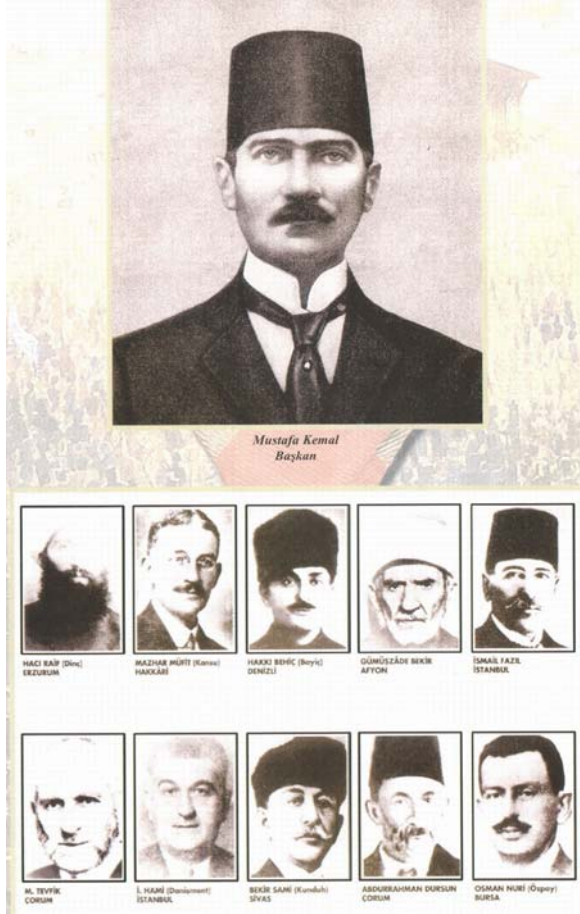
Sivas Kongresi başkanı Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşları

Sivas Kongresi Başkanı Mustafa Kemal Paşa ve Kongreye katılan delegelerden bir grup

Sivas Kongresi Başkanı ve Üyeleri

- Toplantının ilk günleri verimli geçmedi. İttihatçılık ve Amerikan mandası tartışma konusu oldu.
- Sivas Kongresi'nde bazı aydınlar, tek kurtuluş yolunun Amerikan mandası altına girmek olduğunu ileri sürdüler. Bu tezi savunan İsmail Hami (Danışmend), İsmail Fazıl Paşa, Refet (Bele), Kara Vasıf gibi kişilerin yaptıkları konuşmalar incelenirse aslında bu kişilerin manda hakkında hiçbir fikre sahip olmadıkları görülür. Onlara göre, ABD koruyuculuğu altına girmek, İngilizlerin sömürgesi olmaktan daha iyidir.
- Mandanın ne olduğunu bilmedikleri için ABD'nin bizim bağımsızlığımıza dokunmayacağı gibi çok yanlış bir düşünce içindedirler. Onlara göre ABD, bize yardım edecek, bizi işgal güçlerine karşı koruyacak, ekonomik bakımdan kalkınmamızı sağlayacaktır.

SİVAS KONGRESİ KARARLARI

- 1. Millî sınırlar içinde bulunan vatan bir bütündür; birbirinden ayrılamaz.**
- 2. Kuvayi Millîye'yi etkin, millî iradeyi hâkim kılmak esastır.**
- 3. Türk ülkesini parçalamaya yönelik her türlü girişim (Ermenilik ve Rumluk iddiaları) kabul edilemez.**
- 4. Hıristiyan azınlıklara siyasi egemenliğimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar tanınamaz.**
- 5. Manda ve himaye kabul edilemez.**
- 6. Millî iradeyi temsil etmek üzere Meclis-i Mebusan'ın hemen toplanması gerekir.**
- 7. Millî direnişi gerçekleştirmek için kurulan cemiyetler, "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirilmiştir.**
- 8. Devletin bağımsızlık ve bütünlüğü saklı kalmak şartıyla topraklarımızı ele geçirmek isteği olmayan herhangi bir devletin ekonomik, teknik ve sınaî yardımlarını memnuniyetle karşılarız.**

Sivas Kongresi, millî kurtuluş hareketini tek bir teşkilât altında birleştirmeyi başarmış ve tüm ülkeyi ilgilendiren kararlar almıştır.

Mandacılık reddedilmiştir.

- 9 Eylül 1919 Salı günü yapılan beşinci oturumda Ankara'da bulunan Ali Fuat Paşa'ya telgraf çekilerek Anadolu Kuvayi Milliye Başkomutanlığı'na getirildiği bildirildi. Böylece yürütme yetkisine sahip olduğu gösterilmiştir.
- 10 Eylül 1919 tarihli altıncı oturumda, haftada iki kez yayınlanacak İrade-i Milliye adlı bir gazetenin çıkarılmasına karar verildi. Gazetenin ilk sayısı 14 Eylül'de çıktı ve üç yıl boyunca yayın yaptı.
- Kongre Temsil Heyeti'ne 6 yeni üye seçildi. Damat Ferit Paşa hükümetine duyulan güvensizliği padişaha bildirmek ve yeni bir hükümet kurulmadıkça İstanbul ile ilişkileri kesmek kararı alındı.

SİVAS KONGRESİNDE SEÇİLENLER

- 1- Kara Vasıf Bey (Gaziantep Delegatesi, Kurmay Albaylıktan Emekli)
- 2- Mazhar Müfit Bey (Hakkari Delegatesi, Eski Mutasarrıf)
- 3- Ömer Mümtaz Bey (Adana Eski Mebusu)
- 4- Hüsrev Sami Bey (Eskişehir Delegatesi, Askerlikten Ayrılma)
- 5- Hakkı Behiç Bey (Denizli Delegatesi, Eski Mutasarrıf)
- 6- Ratıpzâde Mustafa Bey (Niğde Delegatesi)

Heyet-i Temsiliye'ce Seçilmiş Olan:

- 7- Refet Bey (3. Kolordu Komutanı iken askerlikten ayrılma)

Mustafa Kemal Paşa, Sivas Kongresi'nin bitiminden bir hafta sonra, Sivas'a gelen, Amerikan Generali J. G. Harbord'la yaptığı konuşmada, yeni Türk Devleti kurmak arzusunu ve amacını şu sözlerle açıkça belirtmişti:

“Her şeye rağmen, yurdumuzu kurtarmak, özgür ve uygar bir Türk Devleti kurmak, insan gibi yaşayabilmek için yapacağım bunu...”

DAMAT FERİT HÜKÜMETİ'NİN TUTUMU

Sivas Kongresi'nin toplanmasından önce Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşlarının tutuklanması için emir çıkartan Damat Ferit Hükümeti ile Temsil Heyeti arasındaki ilişkiler Sivas Kongresi'nden sonra tamamen koptu.

- Sivas Kongresi sırasında, İstanbul Hükümeti'nin milli hareketi yok etme kararında olduğu, Ali Galip Olayı ile bir defa daha anlaşılmıştır.
- Mustafa Kemal, İstanbul'a çektiği telgraflarda hükümeti, düşmanlarla işbirliği yapmakla, milletin kudret ve iradesini anlamamakla suçlamıştır.
- 12 Eylül 1919'da Sivas Kongresi Heyeti, meşru bir hükümet kuruluncaya kadar Anadolu ile İstanbul arasında her türlü haberleşmenin kesilmesine karar vermiştir. Mustafa Kemal'in bu girişimi sonuç vermiş, 30 Eylül 1919'da Damat Ferit kabinesi istifa etmek zorunda bırakılmış, âyandan Ali Rıza Paşa sadrazamlığa getirilmiştir.

- Batı Anadolu'da Yunanlılar'a karşı elde edilen bazı başarılar birliklerimizin desteklenmesi düşüncesini doğurmuştur. Bu amaçla Edirne, Balıkesir, Alaşehir ve Nazilli'de kongreler toplanmıştır.
- Balıkesir Kongresi Kararları :
- Yunanlılar'a karşı mücadele devam ettiği sürece seferberlik vardır.
- İdareyi tek elden sağlamak için merkez heyeti kurulacaktır.
- Sancaklarda ve kazalarda levazım birlikleri oluşturulacaktır.
- Ayvalık kıyılarından başlayan Soma, Akhisar, Salihli, Nazilli kasabalarından geçen bir hat üzerinde Batı cephesi oluşturulmuştur. (Kurtuluş Savaşı'nın ilk cephesi)
- Not-1 : Erzurum Kongresi kararlarından habersizdir.
- Not-2 : Bölgeseldir.
- Not-3 : Alaşehir Kongresi'nde Balıkesir Kongresi kararları onaylanmıştır.

26-30 Temmuz 1919 tarihinde toplanan Balıkesir Kongresi;

Batı Anadolu'da genel seferberlik ilân etti.

Batı Anadolu düşman istilâsından kurtarıncaya kadar mücadelede kararlı olduğunu açıkladı.

Batı Anadolu'da yapılan en önemli kongre ise 16-25 Ağustos 1919 tarihleri arasında gerçekleştirilen Alaşehir Kongresi'dir.

Balıkesir-Alaşehir kongrelerinin başkanı Hacim Muhittin (Çarıklı) Bey, Erzurum Kongresi devam ederken gönderdiği telgrafta, “Doğudan batıya genişleyen vatansever teşkilâtınızla, batıdan doğuya genişleyecek olan nâçiz teşkilâtımızın birleştiği gün gayemizin, vatanın kurtuluşuna yönelmiş vatanperverane teşebbüslerimizin en büyük bayramı olacaktır.” der.

- Osmanlı Hükümeti'ni kızdırmamaya dikkat eden Batı Anadolu Kongreleri, bir süre sonra otoriteyi Demirci Mehmet Efe, Çerkez Ethem, Yörük Ali Efe gibi yöresel milis kuvvetlerine bırakmak durumunda kaldı, onlara maddî kaynak (yiyecek, giyecek, silâh vs.) sağlamak için çalıştı.
- Damat Ferit Hükümeti düşürülünce Batı Anadolu kongre ve Kuvayi Milliye'si de Sivas'a bağlanmaya başladı.

Mustafa Kemal'in Samsun'a Çıkışı

19 Mayıs 1919

Yurdumuzu düşman işgalinden kurtarmak isteyen Mustafa Kemal, Anadolu'ya geçerek milli direnişi başlatmaya karar verdi. Mustafa Kemal, 9. Ordu Müfettişi göreviyle 19 Mayıs 1919'da Samsun'a ayak bastı.

Havza Genelgesi

28 Mayıs 1919

Samsun'dan Havza'ya geçen Mustafa Kemal, işgallerin mitinglerle protesto edilmesini ve milli bilincin uyandırılması amacıyla 28 Mayıs 1919 tarihinde Havza Genelgesi'ni yayımladı.

Amasya Genelgesi

22 Haziran 1919

Havza'dan Amasya'ya geçen Mustafa Kemal, burada Amasya Genelgesi'ni yayımladı. Genelgede ülkenin içinde bulunduğu durumdan söz edildi. Milli Mücadele'nin ancak milletçe kazanılabileceği vurgulandı.

Erzurum Kongresi

23 Temmuz-7 Ağustos 1919

Doğu illerinin düşman işgalinden kurtarılması için toplanan Erzurum Kongresi'ne Mustafa Kemal de katıldı. Kongrede alınan kararlar yurdun tamamını ilgilendirdiği için Erzurum Kongresi milli bir kongredir.

16 Mayıs 1919'da Bandırma vapuru ile İstanbul'dan ayrılan Mustafa Kemal, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktı. Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı, Milli Mücadele'yi fiilen başlatmıştır.

Sivas Kongresi

4-11 Eylül 1919

Sivas Kongresi, toplanma biçimi ve aldığı kararlar bakımından milli bir kongredir. Kongrede ülkenin kurtuluşu için önemli kararlar alınmış ve Milli Mücadele'nin planı bu kongrede çizilmiştir.

Mustafa Kemal tarafından yayımlanan **Havza Genelgesi** ile Türk halkı artık işgallerin başladığını öğrendi. Kısacası milli bilinc uyanı diyebiliriz.

Amasya Genelgesi, Milli Mücadele için atılmış ilk önemli adımdır. Milli Mücadele'nin gerekçesi, amacı ve yöntemi belirlenmiştir. Vatanın bütünlüğünün tehlikede olduğu belirtilmiştir.

Erzurum Kongresi'nde yurdun düşman işgalinden kurtarılması için önemli kararlar alınmıştır. Bu kongrede bir hükümet kurmak ve milli egemenliği gerçekleştirmek düşüncesi temel görüş olarak ortaya çıkmıştır.

Sivas Kongresi'nde ülkenin kurtuluşu için önemli kararlar alınmış, Türk milletini temsil etmek ve haklarını savunmak amacıyla Temsil Heyeti oluşturulmuştur.

GENELGE ve KONGRELER

HAVZA GENELGESİ 28 MAYIS 1919	AMASYA GENELGESİ 22 HAZİRAN 1919	ERZURUM KONGRESİ 23 TEMMUZ-7 AGUSTOS 1919	SIVAS KONGRESİ 4-11 EYLÜL 1919	AMASYA GÖRÜŞMELERİ 20-22 EKİM 1919
<p>Alınan Kararlar :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Anadolu'nun her köşesinde işgalleri kınayan (özellikle İzmir'in işgalini) protesto mitingleri yapılmalı, hükümete ve İtilaf Devletleri temsilcilerine protesto telgrafları çekilmelidir. * Gösteriler sırasında, azınlıklara ve İtilaf subaylarına zarar verilmemelidir.	<p>Alınan Kararlar :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Vatandaş bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikeydedir. (Gerekece) * İstanbul Hükümeti, üzerine düşen görev ve sorumluluğuna yerine getirememektedir. Bu durum milletimiz yok olmuş gibi göstermektedir. (Gerekece) * Millet in geleceğini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır. (Amaç ve yöntem) * Her türlü etki ve denetimden uzak bir kurul oluşturulmalıdır. (Temsil Kurulu) * Anadolu'nun en güvenilir yeri olan Sivas'ta milli bir kongre düzenlenmeli, bunun için de her bölgeden üç delega Sivas'ta olacak şekilde yola çıkmalıdır. * Doğu illeri için 10 Temmuz'da Erzurum'da bir kongre toplanacaktır. * Mevcut askeri ve milli örgütler kesinlikle dağıtılmayacak, komuta bırakılmayacak ve başkalarına teslim edilmeyecektir. * Bu genelge sır olarak tutulmalı ve delegeler kimliklerini gizli tutarak seyahat etmelidirler.	<p>Alınan Kararlar :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Ulusal sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez. * Yabancıların baskısı altındaki Osmanlı hükümetinin dağılması karşısında ulus tümden direniş ve savunmaya geçecektir. * Vatani kurtarma yolunda İstanbul Hükümeti başarısız kalırsa geçici bir hükümet kurulacaktır. * Ulusal kuvvetleri ve ulusal iradeyi egemen kılmak esastır. * Hristiyanlara egemenlik ve ayrıcalık tanınmaz. * Manda ve himaye kabul edilemez. * Mebusan Meclisi açılmalı, hükümetin çalışmalarını denetlenmelidir.	<p>Alınan Kararlar :</p> <ul style="list-style-type: none"> Erzurum Kongresi kararları kabul edilmiş, bazı konularda değişiklik yapılmıştır. "Temsil Heyeti, Doğu Anadolu'yu temsil eder." cümlesi "Temsil Heyeti bütün vatanı temsil eder." şeklinde değiştirilmiştir. Bütün cemiyetler "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirilmiştir. Manda ve himaye kesin olarak reddedilmiştir. İrade-i Milliye adıyla bir gazete çıkarılmalıdır. Mebusan Meclisi'nin açılması için yapılan çalışmalar hızlandırılacaktır. Yurdun bölünmesi düşünen, Ermeni ve Rum devleti kurmayı amaçlayan cemiyetlerin çalışmalarına izin verilemez.	<p>Alınan Kararlar</p> <p>Ali Rıza Paşa Bahriye Nazırı Salih Paşa'yı Amasya'ya göndermiş, Temsil heyeti ile 3 gün süren görüşmeler sonunda Salih Paşa, İleri sürülen konuları şahsen kabul etmiş, İstanbul Hükümeti'ne de kabul ettirmeye çalışacağını belirtmiştir. Görüşülen konular :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İstanbul Hükümetiyle Temsil Kurulu arasında hiçbir anlaşmazlık kalmamıştır. 2. Meclis-i Mebusan derhal toplanmalıdır. 3. Seçimler serbest ve müdahalesiz yapılacaktır. 4. Meclis-i Mebusan'ın kabul etmesi halinde İstanbul Hükümeti de Sivas Kongresi kararlarını kabul edecektir. 5. Temsil Kurulunun görüşü alınmadan İstanbul Hükümeti hiçbir uluslararası barış antlaşmasını imzalamayacaktır. 6. Meclis-i Mebusan'ın güvenliğinde olmayan İstanbul'da toplanması uygun değildir.
<p>Özellikleri :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Milli bilinci uyandırmak amaçlanmıştır. * Mustafa Kemal Paşa bu madde ile İtilaf Devletleri'ni işgal bahanesi yaratılmamasını istemiştir.	<p>Özellikleri :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Türk İnkılabı'nın İhtilal Safhası başlamıştır. * Millet in bağımsızlığını kurtarmak ifadesi ile Kurtuluş Savaşı'nın "Amaç"; Millet in bağımsızlığını yine Millet kurtaracaktır, ifadesi ile de Kurtuluş Savaşı'nın "Yöntem" açıklanmıştır * İlk kez milli egemenliğe dayalı bir yönetimin bahsedilmiştir. (3.madde) * İstanbul Hükümeti ilk kez yok sayılmıştır. (3.madde)	<p>Özellikleri :</p> <ul style="list-style-type: none"> * Doğu'daki altı vilayetin (Erzurum, Van, Bitlis, Elazığ, Diyarbakır, Sivas) Osmanlı Devleti'nin ayrılmaz bir parçası olduğu, milli iradenin hâkim kılınması gerektiği bildirilmiştir. * Milli kuvvetlere dayanarak, vatanın bütünlüğü, bu arada Saltanat ve Hilafetin de korunacağı belirtilmiştir. * Bu tarihi kararlar neticesinde milli egemenliğe dayalı, bağımsız yeni bir Türk Devleti kurulma düşüncesi belirginleşmiştir	<p>Özellikleri :</p> <ul style="list-style-type: none"> Mustafa Kemal'in güç ve otoritesi artmış milli bir lider olarak ortaya çıkmıştır. Kurtuluş Savaşı bütün vatana yayılmış, millete mal edilmiştir. Sivas Kongresi'nde Ali Fuat Paşa Batı Cephesi Komutanlığı'na getirilmiş, böylece Temsil Heyeti yürütme gücünü ilk kez kullanmıştır.	<p>Özellikleri :</p> <ul style="list-style-type: none"> Amasya'da yapılan görüşme ile İstanbul Hükümeti'nin temsilcisi olan Salih Paşa, Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde alınan kararları tanımış oluyordu. Bu durum Temsil Heyeti için önemli bir başarıdır. Çünkü İstanbul Hükümeti temsilcisinin Amasya'ya gitmesi Temsil Heyeti ile Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin hem varlığını hem de gücünü hukuken tanıdığı anlamına gelmekteydi. Bu durum Anadolu'daki kurtuluş hareketi açısından siyasi bir zaferdir.
<p>Tarihteki Önemi</p> <p>Havza Genelgesi Mustafa Kemal'in Samsun'a çıktıktan sonra işgalleri karşı ilk resmî tepkisidir.</p>	<p>Tarihteki Önemi</p> <p>Amasya Genelgesi İtilaf Devletleri ve İstanbul Hükümeti'ne bir uyan iteligi taşıdığından aynı zamanda bir "İhtilal Beyannamesi"dir.</p>	<p>Tarihteki Önemi</p> <p>Toplanış yönüyle bölgesel, kararları yönüyle millidir. Sivas Kongresi'nin ve Misak-ı Milli'nin temelini oluşturmuştur. Manda ve himaye ilk kez reddedilmiştir. Azınlıklara ilk tepki burada gösterilmiştir.</p>	<p>Tarihteki Önemi</p> <p>Toplanması ve aldığı kararlar yönüyle millidir. Bütün Cemiyetler Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti çatısı altında birleştirilmiştir</p>	<p>Tarihteki Önemi</p> <p>Bu Görüşmeler sayesinde İstanbul Hükümeti Anadolu'daki Milli Mücadeleyi resmen tanımıştır</p>